

istaknutijoj točki u kojoj se dodiruju pravoslavni Istok i katolički Zapad, da povezujemo ta dva idejno različita svijeta, da za katolički Zapad predstavljamo objektivni izvor informacija o svemu što se događa na našem terenu, mi smo to prepustili »od nas bolje upućenim« strancima. Htio bih završiti istom željom koju sam već jednom izrekao. Nemojmo dopustiti da se to ponovi.

I JEST BOG

A. Marius

Navikli smo opsjedati Boga lakrdijaštvom i plačem, secirati Ga oštricom svoga uma, oblačiti u svoje stavove, svlačiti po volji. »U dobroj vjeni« kadri smo Njime doživati i obarati neba. I ne znam što nam sve treba da i u molitvi sačuvamo pozu.

Rušili smo Boga drastičnije nego bezvjerci. Bez osjećanja mjere. Krojimo Ga, natežemo i rastežemo prema svome rastu. Dodajemo i oduzimamo dekor svoga ukusa — vjerujući da dodirujemo Bit. A izmičemo sebi.

Namećemo se. Istrčavamo. Guramo se i stiskamo u jagmi da budemo prvi. I tako smo smiješno revni upirući svoje kamere na Božji lik.

Laici i teolozi. Svatko Zapažen. Nitko u pozadini. Pod parolom svetosti i služenja Božjem narodu koji tako često nema umijeća ni volje osim da, mistinu nalik na ovce, bez izbora i prigovora pase po travnjaku koji mu prostor Crkve nudi.

Sve nas upućuje na hajku, na lov na nas same. Doista, samolov. Goniči gone zvjerku. Vide samo plijen. Želju trofeja. I mistici-mistifikatori u halucinantnom bljesku želje. Slijepi i hromi.

Gospod je tu. Zastrašujući Jehova proroka i izdajničkih izabranika. I Sin Otkupitelj izopćen i prihvaćen poslije pogreba. Tko zna u kakvom spoju i odnosu. Papirnat i okamenjen, u boji umjetničkoj i kiču. Išaran i osakaćen. Važno da bude senzacija.

Gospod, čini se, ovdje ne živi od srca.

Uskomešasmo se. Umorni smo od strke. Napokon, treba Bogu dati mjesto. Kad već ra spravljamo o vjerovanju.

Nije na odmet tamjan ni izmjena riječi u redosljedu obreda. Bog ionako nije tvar. A misao smije letjeti.

Pogrešno smo Ga smjestili, neka nam oprost. U dobroj vjeni možda. Specifičnim po-božnostima napuhali smo po koju evanđeosku riječ istrgnuvši je iz konteksta. Dobro je napokon sve: i cvijeće i svijeće, uzdasi i milovanja kamena. Uvijek je tako bilo. Božji narod umije klečati. I čuditi se kao djeca.

Ako je ono, u trenutku gubljenja samokontrole, rasrdeni Krist (danas On bezuvjetno ima blaži izraz) zamahivao bičem izgoneći slučajne trgovce iz Očeva doma, — ne znam da li Mu u ovom povijesnom času smeta beat-muzika uz Baha i hrpe nabožnih novina. Jer — sve teče. Na svijetu: zakonitost je promjena.

Dosta misli! Ovaj čas nije mi do vjere ni do bezvjerja. Barem ne u smislu traktata. Ovaj čas kad kiša rominja pod prozorima i soba se kupa u sjenama nešto u meni kleči, i viče, i hoće da nadglasa.

Ovaj čas ja bih da se isplačem, da mi suze budu obilnije od kiša. Ovaj čas ja nehotice MOLIM.

I VJERUJEM. I kunem se — ako je dozvoljeno prisizati — da znam da jest Bog oluja i tišine, neuspavan prisutan. Onaj isti, neotuđen i vedar u ne tako davnim samoubilačkim krizama. Onaj — koji se nije nabacivao anatemama na bezumlje pjesnika što u očaju vrijeđa. MOJ BOG. Sveopći i svugdje. Nazočan i neuhvatljiv. Bez pijedestala papirnih i kamenih. Samo ON — i dio neba.

Kiša polako rominja po prozoru. Osluškujem krv: Molitva i prostor Stvoritelja. Možda u grijehu mojemu ON Veličanstven sada hoda. Sapeo mi ruke. Sreu dao krila. To nije pjesma. Pjesma nije bez kletve.

Zaboravio je umor. Dječje nemoćno stiskanje šaka, lude izljeve riječi, sumnje, zazivanja čuda. Bez svetinje. Zaboravio je. Ili se možda prisjeća — i sve kleči. Svejedno. Ne-

ka Mu je ova soba, moje tijelo, moja duša. I kiša pomiješana sa suzama svetište ako ustroba. Imam srce tisuća hodočašća i bakljade procesija. I nije demon koji me nuka da kažem da je tijelo oltar.

MOJ BOG — ljepši od pjesme, najdirljivija ljubav — ruši ograde i usaduje zvijezde. Čini se da sa mnoom moli. Uči me ponavljati Njegov glas. Kandilo gori. Tako je toplo. U bezumlju rekoh da Ga nema. I — bio je glad. Strvina od živog tijela. Čeznja da barem smrt bude čista. A zatim — On to zna — gomilala se strepnja. Tjeskobom kvasio je kruh. Piće mutio nemirom. U okusu svih stvari bijaše poticaj da se izađe van. Da se bježi. I traži.

Bio je bijeg Kaina. Spoticanje od stupa do stupa. Stabla bijahu suha. Otvori kuća zjapiše kao mrtvačeve oči.

S vremena na vrijeme jedan bi prizor ulice rastvorio vrata. Bio je mrak. Bespuće. U dnu vidokruga nešto je isklilo. Blago. Časovito. Poput krijesnice.

U likovima prolaznika nazirah lešine — i čudih se da su uspravne. Bilo mi je čudno da hodam.

Jedan je golub oblijetao oko moga čela. Sjećam se: pričinilo mi se da se paisjećam prizora Duhova. Bilo mi je smiješno. Nesvjesno uputih se u smjeru crkve. Vrata su bila zatvorena. Osjetih žaljenje.

Na povratku zaustavila me lađa. Ljudi su se gurali. Poželih pučimu. I onda se otvorila cesta: beskonačna procesija. U njezinu gibanju bile su moje kretnje. Iznad svega — oči. Čula se pjesma. Razlijevala mi se u krvi. Na ustima bio je psalam. S voljom ili protiv volje, ne znam. Dugo je odzvanjao u sjećanju.

Románja. Kiša i Božja riječ. Kada bi nekim čudom iščeznuli zidovi, bilo bi isto. Vid ne traži vidjela. Moj Bog zaposjeo je tijelo i dušu — i daje knila.

Bilo bi dobro vječno SADA. Bez teologa-demagoga i laika vikača. Bez sadrenih anđela i krunica što ne potiču molitvenu volju.

Ovaj čas, vjere ili nevjere, svejedno — Bog hoda. I raste. Lijep, Bez obličja. Hostija tako topla.

Ne mari da dolazi noć. Šapnuo mi je da voli šutnju. On neka govori. Ja čekam.

AFORIZMI

Tom o Vereš

Život i filozofija

Mnogi danas oštro suprotstavljaju život i filozofiju. Znak je toga i poznata knilatica: »Nemoj ti meni filozofirati.«

Takvi zaboravljaju da u život spada i ta »razonoda« — da čovjek filozofira.

Osim toga, među ljude spadaju i mjetke filozofske lastavice koje čine proljeće u svako godišnje doba, osobito poslije zime.

Nered

I nered ima svoga reditelja.

Nesloga

I nesloga svoga slagara.

»Spontani slučajevi«

I »spontani slučajevi« se događaju po nečijem nacrtu.

Sadašnjost — budućnost

Tko nam uporno i isključivo usmjeruje pogled prema posve neizvjesnoj budućnosti, taj možda iza naših leđa smišljeno radi na tome da za sebe ušćari nešto sasvim konkretno u sadašnjosti.